

ΓΙΑΝΝΗΣ & ΜΑΡΙΝΑ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

ΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΤΩΝ 700.000 ΑΝΤΙΤΥΠΩΝ

Η απαγωγή της Ιέρειας

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Κορδελιό, πριν από την καταστροφή της Σμύρνης

«Λενιώ, Λενιώ, κοίτα, κορίτσι μου, την καζάνα, μη ζαχαρώσει το σιρόπι στο μελιτζανάκι. Πού τρέχει ο νους σου; Τις γυάλες τις έβρασες; Πρέπει να είναι αποστειρωμένες, γιατί σαν βάλουμε μέσα το γλυκό θα τις ταπώσουμε ώστε να φυλαχτούν τα βάζα στο κελάρι».

«Ναι, κυρά».

«Ναι τι, κοκόνια μου; Μαρή, άκουσες τι σε είπα;» έκανε αυστηρά η Μαρουσώ, η κυρα-Τολόγλου, νοικοκυρά από τις πρώτες. Τώρα ετοίμαζε στην κουζίνα έναν μεζέ να τον πάει στο μαγαζί του άντρα της. Έτσι, για να λιγδώσει το άντερό του.

«Όλη μέρα είναι πίσω από τον πάγκο και μετράει τα τόπια και τα υφάσματα. Άντε, βάλε λοιπόν, Λενιώ, σε ένα μικρό βαζάκι και λίγο γλυκό να φιλευτεί και να γλυκαθεί ο άνθρωπος, έτσι κουρασμένος που είναι».

«Κυρά, δεν θα πάρετε κατιτίς και για τον γιο σας; Και αυτός εργάζεται στο εμπορικό από το πρωί».

«Εσύ τη δουλειά σου κοίτα, ο Μάρκος θα με πει ο ίδιος αν θέλει να δοκιμάσει μεζέ. Δεν σε βάλαμε δραγουμάνο».

Η Μαρουσώ από καιρό είχε το βλέμμα της πάνω στην

κοπέλα γιατί είχε πιάσει κάτι γελάκια και κοιτάγματα πονηρά που έριχνε εκείνη στον Μάρκο. Ο γιος της ήταν παλικάρι πάνω στη βράση του και αυτή είχε τα μάτια της δεκατέσσερα μην ξεστρατίσει και μπλεχτεί με το κορίτσι που τους δούλευε. Οι γονείς της κοπέλας την εμπιστεύτηκαν στη Μαρουσώ, όμως τώρα πότερο κι από τον Μάρκο έπρεπε να προσέχει τη Λενιώ, γιατί ήταν θηλυκό από αυτά που ξεσηκώνουν τον καθένα.

Ο Μάρκος με τον πατέρα του κρατούσε το μαγαζί τους στο Κορδελιό. Είχαν κι άλλο ένα συνεταιρικό, στη Σμύρνη. Εκεί όμως έστεκε στο κατάστημα ο συνεταιίρος τους. Φέρναν ωραία υφάσματα από την Ευρώπη. Δύο φορές τον χρόνο πάγαιναν πατέρας και γιος στη Λόντρα για τα κασμίρια και στη Βενετιά για τα μεταξωτά. Ότι είχαν ήταν πρώτης ποιότητας και από τα καλύτερα της αγοράς. Κατάλληλα για κοστούμια αντρικά και για φορέματα γυναικεία.

Καλοστεκούμενοι άνθρωποι οι Τολόγλου, με τον τρόπο τους και τη σειρά τους. Η κόρη τους η Ευτυχία ήταν όμορφη κοπέλα, σοβαρή και μετρημένη. Χαρούμενο κορίτσι, με μάτια μεγάλα, μαριόλικά. Αυτή δεν είχε μπερδευτεί ακόμη με αγάπες. Τις περισσότερες ώρες της ημέρας ήτανε στο σπίτι, έβλεπε και μάθαινε από τη μάνα της. Την ακολουθούσε στις επισκέψεις και στην εκκλησία.

Σαν έγινε δεκαπέντε χρονών φέρανε δασκάλα στο σπίτι, για να μάθει η Ευτυχία πιάνο. Ερχόταν και μια

Φραντσέζα για να της μαθαίνει γαλλικά. Οι γονείς της, αν και δεν ήταν αριστοκράτες και της ανώτερης τάξης αλλά απλοί αστοί εμπορευόμενοι, ανέθρεψαν τα παιδιά τους με αρχές και τρόπους.

«Χμ! Βρε μάνα, δεν μου αρέσουν τα γαλλικά, μπερδεύεται η γλώσσα μου».

«Να τα μάθεις, τζιέρι μου. Θα σου χρειαστούν. Να σε καμαρώσουμε νυφούλα με άντρα ανώτερό μας. Πρέπει να ξεύρεις να σταθείς στα σαλόνια...»

«Καλά, καλά, μάνα» έλεγε η Ευτυχία και από μέσα της κορόιδευε. *Παρλεβού φρανσέ, μακαρόνια φρικασέ...*

Ο Μάρκος γυρόφερνε μια αρχοντοπούλα, αυτή ανήκε σε πλούσιο σπίτι με μορφωμένους ανθρώπους. Ο θεός της κοπέλας είχε πάρει δώσε με την ελληνική κυβέρνηση «εις τας Αθήνας» και ήταν πρέσβης μακριά, σε μια χώρα των Βαλκανίων, σε ποια όμως η Μαρουσώ δεν θυμόταν ποτέ. Το ήθελε όμως το κορίτσι για τον γιο της αφού, αν συμπεθεριάζανε με την οικογένεια της κοπέλας, θα μπαίναν στα μεγάλα τζάκια και θα ανοιγόταν ο δρόμος και για την Ευτυχούλα. Έτσι πάνε αυτά τα πράγματα. Όμως ο Μάρκος από τη μια ζαχάρωνε την ευγενική κοπέλα και από την άλλη σύχναζε στους μουζικάντηδες. Εκεί έπαιζε το μπαγλαμαδάκι του πίνοντας τσίπουρα, ενώ τραγουδούσε μαζί με τη ρεμπέτισσα:

*Τι σε μέλει εσένανε
από πού είμαι εγώ.*

*Τι σε μέλει εσένανε,
από πού είμαι εγώ.
Είμαι απ' τη Σμύρνη
ή το Κορδελιό.*

«Τι άσματα είναι αυτά, γιε μου;»

«Πες τα τραγούδια, μανούλα μου, να καταλάβω. Το λοιπόν, τι ζητάς τώρα; Δικά μας, σμυρναίικα είναι. Θα 'θελες να τραγουδώ όπερες; Άσε μας, ρε μάνα, και προσγειώσου».

«Μα, παιδί μου, εσύ πας να μπεις στα ανώτερα σαλόνια, με το μπουζουκάκι θα σου ανοίξουν την πόρτα;»

«Έμπορος είμαι, κερα-Μαρουσώ, όχι υπουργός» είπε πεισμώνοντας το παλικάρι.

«Εγώ φταίω που προσπαθώ να σας κάμω αρχονταραίους. Εσύ θες τον μπαγλαμά, και στην αδερφή σου δεν αρέσουν τα γαλλικά. Όχου πια! Άντε, φάε κανέναν κιοφτέ, γιατί σαν να αδυνάτισες μου φαίνεται. Τη μέρα δουλεύεις στο μαγαζί και τη νύχτα ξενουχτάς, πού θα πάει αυτό;»

Η αλήθεια είναι ότι και ο Μάρκος και η Ευτυχία ήταν πολύ καλά παιδιά, η Μαρουσώ όμως πάσχιζε να τα κάνει αγγέλους... Ο άντρας της, ο κυρ Λευτέρης Τολόγλου, ήτανε οικογενειάρχης άνθρωπος. Με κόπους και συνέπεια έφτιαξε μια καλή πελατεία, και από τότε που ήρθε στο μαγαζί και ο γιος τους ο Μάρκος για να στέκεται στο πόδι του, αβγάτιζαν ακόμα περισσότερο οι δουλειές τους.

Ωστόσο οι καιροί δεν ήταν καλοί. Ξεκίνησε πόλεμος με την Ελλάδα και όλοι ανησυχούσαν, αλλά κανείς δεν πίστευε ότι ο Τούρκος θα χάλαγε τους Έλληνες, που, αν και χριστιανοί, ήταν Οθωμανοί υπήκοοι. Ζούσαν πολλά χρόνια εκεί, δίπλα δίπλα, με τους μουσουλμάνους.

Όμως το κακό που κανένας δεν πίστευε ότι θα συμβεί συνέβη, και με τόση αγριότητα μάλιστα και τραγικότητα, που η καταστροφή ξεπέρασε κάθε νοσηρή φαντασία. Θανατικό, βιασμοί, το αίμα να τρέχει ποτάμι. Καταστράφηκαν σπίτια, μαγαζιά, και η φωτιά κύκλωσε τη Σμύρνη. Κάηκαν και οι αποθήκες στο λιμάνι. Σφάχτηκαν γέροι, παιδιά, και μαζί με τις μανάδες τα νήπια.

Όλοι τρέχαν να σωθούν μα πνίγονταν στα νερά του λιμανιού. Οι ξένοι έβλεπαν τον τραγικό όλεθρο και έμεναν αμέτοχοι στα καράβια τους. Καθώς οι κυνηγημένοι έμπαιναν πολλοί μαζί στις βάρκες, αυτές αναποδογύριζαν και βούλιαζαν. Κραυγές απόγνωσης και θρήνος ξέσπασαν σ' όλη την Ιωνία. Χάθηκαν οι περιουσίες και το βίος των ανθρώπων.

Ο κυρ Τολόγλου, βλέποντας να ξεσκίζουν τα τόπια με τα διαλεχτά υφάσματα του μαγαζιού του και να βάζουν φωτιά στην περιουσία του, δεν άντεξε και έμεινε στον τόπο. Και η κυρα-Μαρουσώ με τα δυο παιδιά της έγιναν πρόσφυγες ανάμεσα σε χιλιάδες άλλους. Η βάρκα τους κατάφερε να φτάσει μέχρι το καράβι, όμως δεν είχαν μαζί τους τον πατέρα. Ο τελευταίος είχε αφήσει την τελευταία του πνοή στο μαγαζί του απέξω. Ο βοη-

θός του ο Μαχμούτ, πιστός στην οικογένεια Τολόγλου, τον έθαψε και άναψε το καντηλάκι του.

Η Μαρουσώ μες στο καράβι του τρόμου, αυτό που τους έπαιρνε μακριά από την πατρίδα τους, τη γη όπου γεννήθηκαν και μεγάλωσαν, με μάτια αγριεμένα έβλεπε τη Σμύρνη να καίγεται. Δεν μιλούσε, ούτε έκλαιγε, είχε αγκαλιά τον Μάρκο και την Ευτυχία και παρακαλούσε τον Θεό να της δώσει τη δύναμη να αντέξουν τους εξευτελισμούς και τον θάνατο που τους τριγύριζε. Σε όλο το κατάστρωμα μόνο λυγμοί, θρήνοι και αναστεναγμοί ακούγονταν.

«Βοήθησέ μας, Παναγιά μου, βοήθησέ μας!» μονολογούσε σιωπηλά...

Σαν έφτασαν στον Πειραιά, δεν έδεσαν στο λιμάνι. Το καράβι έστριψε προς τα αριστερά έξω από το Κερατσίνι. Τους πήγαν στο νησάκι του Αγίου Γεωργίου, όπου έμειναν καραντίνα κοντά έξι μέρες.

Εκεί ήταν το λοιμοκαθαρτήριο. Είχε μόνιμους κατοίκους τρεις άντρες και δυο γυναίκες που ήταν φύλακες, και παράλληλα κρατούσαν το εστιατόριο. Εκεί υποδέχθηκαν πάνω από 100.000 άτομα μετά τη μικρασιατική καταστροφή και αφού υπογράφηκε η Συνθήκη της Λοζάνης. Κοντά στο οίκημα που έτρωγαν οι μετανάστες, ήταν χτισμένο το μικρό εκκλησάκι του Αγίου Γεωργίου, από το οποίο πήρε το όνομά του το ξερονήσι. Το είχαν αναπαλαιώσει τον Σεπτέμβριο του 1865. Το λοιμοκαθαρτήριο

λειτούργησε για πρώτη φορά το 1845 μετά την επιδημία χολέρας και τύφου που είχε ξεσπάσει σε διάφορα κράτη της Ευρώπης. Τα πλοία έδεναν εκεί για να μη διασπαρεί η ασθένεια σε όλη τη χώρα.

Όταν το καράβι έδεσε, ο καπετάνιος τούς είπε με έναν τηλεβόα ότι σε λίγη ώρα θα έφτανε στο πλοίο επιτροπή από τον ελληνικό Ερυθρό Σταυρό, ώστε να εξεταστούν από τους γιατρούς. Όλοι, μαζί και η Μαρουσώ με τα δύο παιδιά της, γεμάτοι αγωνία για την τύχη τους, κοιτούσαν τρομαγμένοι από το κατάστρωμα και περίμεναν να δουν τι θα συμβεί.

Τότε πλησίασαν κάποιες βάρκες. Από μέσα κάποιои άρχισαν να φωνάζουν ονόματα. Ήταν πρόσφυγες που είχαν φτάσει νωρίτερα στην Ελλάδα και ζητούσαν να μάθουν αν μέσα στο πλοίο υπήρχαν τίποτα δικοί τους συγγενείς που σώθηκαν από την καταστροφή. Όσοι αναγνώριζαν τους δικούς τους μέσα στο πλοίο, με λυγμούς και συγκίνηση τους φώναζαν ότι θα τους περίμεναν να βγουν σε τρεις τέσσερις μέρες.

Τη Μαρουσώ με τα σπλάχνα της κανείς δεν τους περίμενε στον νέο αυτό τόπο που έφτασαν στοίβαγμένοι σαν τις σαρδέλες. Το συσσίτιο ήταν απλό ψωμί και καμιά κονσέρβα. Όταν βγήκαν στις εγκαταστάσεις του Αγίου Γεωργίου, μπήκαν στη γραμμή και ο τρόμος ήταν ακόμη ζωγραφισμένος στα αγριεμένα μάτια τους. Εκεί πλύθηκαν, πέρασαν από τον κλίβανο, τους κούρεψαν και τους

ξύρισαν. Ύστερα τους εξέτασαν οι γιατροί. Έπρεπε, όταν έβγαιναν στη στεριά, να είναι γεροί, χωρίς ασθένειες και μικρόβια.

*Στο λιμάνι του Πειραιά, από την 1η έως τις 30/09/1922, έδεσαν 35 ατμόπλοια και ένα υπερωκεάνιο, φέρνοντας πάνω από 40.000 πρόσφυγες.**

* Οι πληροφορίες αντλήθηκαν από τα βιβλία: Henry Morgenthau, *Η αποστολή μου στην Αθήνα – 1922 το έπος της εγκατάστασης*, μτφρ. Γ. Ι. Κασσεσιάν, Τροχαλία, Αθήνα 1994, Νίκος Ε. Λωρέντης, *Η κόλαση της εικοσάμηνης αιχμαλωσίας μου*, Αθήνα 1976, καθώς και από τον διαδικτυακό τόπο του Ελληνικού Λογοτεχνικού και Ιστορικού Αρχείου (ΕΛΙΑ, elia.org.gr). (Σ.τ.Σ.)

Στην παραγκούπολη της Ελευσίνας μετά την καταστροφή της Σμύρνης

Βροχή, ατελείωτη βροχή... Βούλιαζε η Ελευσίνα στα νερά και εκεί στην παραγκούπολη των προσφύγων, κοντά στις σιδηροδρομικές γραμμές, ήταν σκέτος λασπότοπος. Τα καμαράκια μικρά, το ένα δίπλα στο άλλο, ενώ στις πόρτες και τα παράθυρα μόνο μία κουρελού έκλεινε τα ανοίγματα έτσι που το αγιάζι και η υγρασία περόνιαζαν.

Στη Σμύρνη, τον Πόντο, την Πόλη, αυτοί οι άνθρωποι της παραγκούπολης ήταν στον τόπο τους νοικοκυραίοι. Τώρα με τη βίαιη ανταλλαγή των πληθυσμών έφτασαν στην Ελλάδα караβιές ολόκληρες από κουρελιασμένους, πεινασμένους και φοβισμένους πρόσφυγες. Σε ένα από αυτά τα σπιτάκια στην άκρη του συνοικισμού μπήκε ένα παλικάρι βρεγμένο ως το κόκαλο.

«Μάνα» είπε το παιδί «μάνα, έπιασα δουλειά!».

«Αχ! Δοξασμένο το όνομα του Κυρίου» έκανε η γυναίκα και σταυροκοπήθηκε.

«Πού, γιε μου; Πού;»

«Στο σαπωνοποιείο, μητέρα. Θα έχουμε και σαπούνια για την πλύση μας τσάμπα».

«Και πότε ξεκινάς, παιδί μου;»

«Α, σε καμιά δεκαριά μέρες».

«Άντε με το καλό, άντε να δούμε κι εμείς άσπρη μέρα. Και να σου πω, άσε, μην τα λέμε παραπέρα και μας ματιάξουν! Αλλά κι εγώ με την αδερφή σου περιμένουμε μαντάτα. Ήρθε μια κυρία απ' τον σύλλογο φιλόπτωχων που ενισχύουν τους Μικρασιάτες και υποσχέθηκε να μας βρει δουλειά. Αν γενεί κάτι τέτοιο, θα φύγουμε από εδώ. Θα νοικιάσουμε δυο καμαράκια της προκοπής στεγνά, με πόρτες και παράθυρα. Δεν αντέχω άλλο να κάνω ουρά μες στη βροχή για τον καμπινέ, εκεί στην άκρη του καταυλισμού».

«Θα γίνει, μάνα, όλα θα γίνουν» έκανε το παλικάρι αισιόδοξα και σε αυτά τα λόγια έλαμψε στα χείλη της πικραμένης γυναίκας ένα χαμόγελο.

Η απαγωγή της ιέρειας

**ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΠΟΥ ΕΖΗΣΑΝ,
ΑΝΤΕΞΑΝ, ΑΓΑΠΗΣΑΝ ΚΑΙ ΔΕΝ ΞΕΧΑΣΑΝ ΠΟΤΕ.**

Η Έιβη, νεαρή αρχαιολόγος και απόγονος προσφύγων της Μικρασιατικής Καταστροφής, μεγαλώνει στην Είλευσίνα, μια πόλη όπου η Ιστορία ζει ακόμη ανάμεσα στους ανθρώπους. Ξεναγώντας τουρίστες στον αρχαιολογικό χώρο, γνωρίζει έναν Αμερικανό σκηνοθέτη και συμμετέχει ως σύμβουλος σε μια μεγάλη τηλεοπτική παραγωγή για τα Είλευσινια Μυστήρια. Η σειρά, εμπνευσμένη από τον μυθικό έρωτα ενός Σάμιου εμπόρου και μιας ιέρειας της Δήμητρας, μας μεταφέρει από την Είλευσίνα στην αρχαία Σάμο και τη μακρινή Ταρτησό.

Παράλληλα με τη φανταστική αφήγηση, η Έιβη ζει τον έρωτά της με τον Πάνο, έναν νεαρό μηχανικό. Στο πλευρό του περνά θύελλες, αϊνιά βιώνει και στιγμές αληθινής αγάπης – ενώ ως αρχαιολόγος μπλέκεται σε σκοτεινές υποθέσεις που απειλούν ακόμα και τη ζωή της... Στο ίδιο μονοπάτι περπατά και ο ξάδερφος της Έιβης, ο «γιατρός της Είλευσινας», ένας άνθρωπος με καρδιά μεγάλη και βλέμμα γεμάτο ενοχές και πάθος. Η σχέση του με την Είληνη θα δοκιμάσει τα όρια της αφοσίωσης.

Με φόντο την Είλευσίνα –εκεί όπου τα μυστήρια έδιναν υποσχέσεις λύτρωσης και αιώνες μετά βρήκαν στέγη οι ελπίδες εκατοντάδων προσφύγων– και φτάνοντας ως το Λος Άντζελες, αυτό το πολυεπίπεδο μυθιστόρημα ξετυλίγει την πορεία ανθρώπων καθημερινών, που παλεύουν να βρουν το φως μέσα από τις σκιές της ιστορίας και της προσωπικής τους διαδρομής.

*Ένα βαθιά συγκινητικό ταξίδι
από την αρχαιότητα στο σήμερα.*

www.minoas.gr

9 786180 259834
ISBN 978-618-02-5983-4

ΚΩΔ. 35427